ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.6.2024 г.
COM(2024) 601 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Белгия

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 601 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Белгия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета[1], и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета по икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета[2], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост, влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от ЕС. В съответствие с приоритетите на европейския семестър той спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на ЕС и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

---

1 ОВ L 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17). http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) Регламентът за REPowerEU[3], приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на ЕС от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на ЕС, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Белгия добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува Съобщението „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“[4], за да допринесе за оформянето на политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и единният пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на ЕС и неговите държави членки. След съобщението Комисията публикува на 14 февруари 2024 г. годишния доклад за единния пазар и конкурентоспособността[5]. В доклада се описват подробно конкурентните предимства на единния пазар на Европа и съответните предизвикателства, като се проследява развитието през годината с оглед на деветте фактора на конкурентоспособността.

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г.[6], с което постави началото на цикъла на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2024 г., в който не посочи Белгия като една от държавите членки, които могат да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси и за които ще е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията също прие становище относно проекта на бюджетен план за 2024 г. на Белгия. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която Съветът прие на 12 април 2024 г., както и предложението за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права, което Съветът прие на 11 март 2024 г.

---

3 Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета. Тя включва също изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за прилагане на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС за бюджетните рамки на държавите членки[7]. Целите на новата рамка са устойчивост на държавния дълг и устойчив и приобщаващ растеж чрез постепенна фискална консолидация, както и реформи и инвестиции. С нея се насърчава националната ангажираност, като средносрочната ѝ насоченост е по-силна в съчетание с по-ефективно и съгласувано прилагане. Всяка държава членка следва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националните средносрочни фискално-структурни планове съдържат фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и инвестиции на държавата членка, като обхващат период на планиране от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът на нетните разходи[8] в националните средносрочни фискално-структурни планове следва да отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, включително на изискванията за правдоподобно низходяща тенденция на консолидирания държавен дълг най-късно до края на периода на корекция или за задържане на консолидирания държавен дълг на разумни равнища под 60 % от БВП, както и за свеждане и/или поддържане на бюджетния дефицит на равнище под референтната стойност от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да изпълни съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, посочени в Регламент (ЕС) № 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен с най-много 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези планове, на [21 юни] 2024 г. Комисията трябва да предостави на държавите членки насоки относно съдържанието на плановете и последващите годишни доклади за напредъка, които те ще трябва да представят, и в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) 2024/1263 ще им предаде технически насоки относно фискалните корекции (референтни траектории и техническа информация, когато е приложимо). Държавите членки следва да представят своите средносрочни фискално-структурни планове до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията споразумеят да удължат този срок в разумни граници. Държавите членки следва да гарантират участието на своите национални парламенти и консултациите с независими фискални институции, социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище, когато е уместно.

---

7 Регламент (ЕС) 2024/1264 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L, 2024/1264, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) и Директива (ЕС) 2024/1265 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L, 2024/1265, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

8 Нетни разходи съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 на Съвета от 29 април 2024 г. (ОВ L 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Нетни разходи означава държавни разходи след приспадането на: i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и vi) еднократните и други временни мерки.

(6) През 2024 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални и за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(7) На 30 април 2021 г. Белгия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 13 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Белгия[9], който бе изменен на 8 декември 2023 г. съгласно член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU[10]. Отпускането на траншовете зависи от решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, че Белгия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) На 30 април 2024 г. Белгия представи своята национална програма за реформи за 2024 г. в съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2024 г. отразява също шестмесечното докладване на Белгия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.

(9) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Белгия[11] за 2024 г. В него беше оценен напредъкът на Белгия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Белгия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите

9 Решение за изпълнение от 13 юли 2021 г. на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Белгия (10161/2021).

10 Решение за изпълнение на Съвета от 8 декември 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение на Съвета от 13 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Белгия (15570/2023).

11 SWD(2024) 601 final.

предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Белгия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на ЕС в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.

(10) Въз основа на данни, потвърдени от Евростат[12], дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Белгия се е повишил от 3,6 %-ен дефицит от БВП през 2022 г. на 4,4 %-ен дефицит през 2023 г., а консолидираният държавен дълг е нараснал от 104,3 % от БВП в края на 2022 г. на 105,2 % в края на 2023 г. Както е обявено в Насоките за фискалната политика за 2024 г.[13], Комисията прави първата стъпка за откриване на основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби. На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от ДФЕС[14]. В този доклад се прави оценка на състоянието на бюджета на Белгия, тъй като нейният дефицит по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. надхвърля референтната стойност от 3 % от БВП. В доклада се заключава, че с оглед на тази оценка и след като разгледа становището на Икономическия и финансов комитет, предвидено в член 126, параграф 4 от ДФЕС, Комисията възнамерява да предложи през юли откриване на процедура при прекомерен дефицит, като препоръча на Съвета да приеме решение съгласно член 126, параграф 6 по отношение на Белгия за установяване на наличието на прекомерен дефицит.

(11) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча[15] на Белгия да гарантира, че през 2023 г. фискалната политика ще е разумна, по-специално като ограничи нарастването на финансираните на национално равнище първични текущи разходи под средносрочния потенциален растеж на производството[16], като вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, както и във връзка с хората, бягащи от Украйна. Същевременно на Белгия бе препоръчано и да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Белгия бе препоръчано също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза. Според оценките на Комисията, през 2023 г. фискалната позиция[17] е била експанзионистична — 0,7 % от БВП, в условията на

---

12 Евростат, Euro Indicators, 22.4.2024 г.

13 COM(2023) 141 final.

14 Доклад на Комисията, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, 19.6.2024 г., COM(2024)598 final.

15 Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Белгия и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2022 г., *ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 1*.

16 Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален ръст на производството на Белгия през 2023 г. се оценява на 5,7 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП за 2023 г.

17 Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да се оцени икономическият импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като

висока инфлация. Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. осигури експанзионистичен принос от 0,4 % от БВП към фискалната позиция. Това включва намалените с 0,1 % от БВП разходи за целевите мерки за спешна подкрепа на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията. Следователно растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи над средносрочния потенциален растеж на производството не се дължи на целенасочената подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията. Експанзионистичният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) се дължи на постоянното увеличаване на заплатите в публичния сектор и на социалните плащания като следствие от механизма за автоматично индексиране, на временното намаляване през 2023 г. на осигурителните вноски за сметка на работодателите и на нарастващите бюджетни разходи, свързани със застаряването на населението. В обобщение, растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи през 2023 г. не е в съответствие с препоръката на Съвета. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, възлизат на 0,3 % от БВП през 2023 г. Инвестициите, финансирани на национално равнище, възлизат на 2,8 % от БВП през 2023 г., което представлява увеличение от 0,1 процентни пункта в сравнение с 2022 г. Белгия финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС. Държавата финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийна сигурност, като например инвестиции в железопътна и велосипедна инфраструктура, в обновяване на обществени сгради и в инфраструктура за водород, като част от средствата за тях са по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС.

(12) Основните прогнози в програмата за стабилност за 2024 г. могат да бъдат обобщени, както следва. Според макроикономическия сценарий в основата на бюджетните прогнози се предвижда реалният БВП да нарасне с 1,4 % през 2024 г. и с 1,3 % през 2025 г., като същевременно се предвижда инфлацията по ИПЦ (индекс на потребителските цени) да бъде 2,8 % през 2024 г. и 1,8 % през 2025 г. Очаква се дефицитът по консолидирания държавен бюджет да нарасне до 4,6 % от БВП през 2024 г. и да спадне до 3,6 % от БВП през 2025 г., докато съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се увеличи до 106,2 % до края на 2024 г. и до 106,8 % до края на 2025 г. Предвижда се след 2025 г. салдото по консолидирания държавен бюджет да намалее до 2,9 % от БВП през 2026 г. и до 2,3 % от БВП през 2027 г. Поради това се планира през 2026 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет да спадне под референтната стойност за дефицита от 3 % от БВП. От друга страна, след 2025 г.

разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с кризата с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне постепенно до 106,6 % през 2026 г и до 106 % през 2027 г.

(13) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 1,3 % през 2024 г. и с 1,4 % през 2025 г., а ХИПЦ-инфлацията да бъде 4 % през 2024 г. и 2,3 % през 2025 г.

(14) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 4,4 % от БВП за 2024 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане 105 % през 2024 г. Настъпилото през 2024 г. стабилизиране на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП преди всичко отразява временния излишък при паричния буфер, натрупан в края на 2023 г. като следствие от емисия на държавни облигации. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде рестриктивна и да възлиза на 0,1 % от БВП през 2024 г.

(15) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходите в размер на 0,2 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2024 г. в сравнение с 0,1 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга по консолидирания държавен бюджет на Белгия.

(16) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча[18] на Белгия да гарантира разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи[19] през 2024 г. до не повече от 2 %. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите проекти на бюджетни планове за 2024 г. държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета да бъдат открити основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните първични разходи на Белгия, финансирани на национално равнище, се очаква да се увеличат с 4 % през 2024 г., което е над препоръчания максимален темп на растеж. Това превишение на разходите над препоръчания максимален темп на растеж на нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, съответства на 1 % от БВП през 2024 г. Това крие риск да не бъдат спазени препоръките на Съвета.

(17) Освен това Съветът препоръча на Белгия да предприеме действия за прекратяване на действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва съответните икономии, за да намали бюджетния дефицит възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. В допълнение Съветът уточни, че ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа, Белгия следва да гарантира, че тези мерки са

[18] Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Белгия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 12).

[19] Нетните първични разходи се определят като финансирани на национално равнище разходи, след приспадане на: i) дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) разходите за лихви, iii) разходите за циклична безработица и iv) еднократните и други временни мерки.

насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи[20] за спешните мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 0,4 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат 0 % от БВП през 2024 г. и 2025 г. Ако съответните икономии се използват за намаляване на бюджетния дефицит, както се препоръчва от Съвета, тези прогнози ще доведат до фискална корекция от 0,4 % от БВП през 2024 г., докато нетните първични разходи, финансирани на национално равнище[21], имат рестриктивен принос към фискалната позиция от 0,1 % от БВП през същата година. Предвижда се спешните мерки за енергийна подкрепа да бъдат прекратени възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. Не се очаква обаче съответните икономии да бъдат напълно използвани за намаляване на дефицита по консолидирания държавен бюджет. Това крие риск да не бъде в съответствие с препоръката на Съвета.

(18) Освен това Съветът препоръча на Белгия също така да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да се увеличат на 2,9 % от БВП през 2024 г. от 2,8 % от БВП през 2023 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. На свой ред публичните разходи, финансирани от приходи от средства на ЕС, включително безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост, се очаква да останат стабилни и да възлизат на 0,3 % от БВП през 2024 г.

(19) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 4,7 % от БВП през 2025 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 106,6 % до края на 2025 г. Повишаването на дефицита и на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП през 2025 г. отразява най-вече структурното нарастване на текущите разходи, провокирано по-специално от разходи, свързани със застаряването на населението, и от повишените лихвени плащания по държавния дълг.

(20) В Белгия са налице високи рискове за дългосрочната фискална устойчивост. Освен неблагоприятното изходно състояние на бюджета основният фактор, заради който рисковете се оценяват като високи, е въздействието на свързаните със застаряването на населението разходи върху публичните финанси, като се има предвид колко бързо застарява населението на страната. В доклада на

[20] Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите и, когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

[21] Този принос се измерва като промяната в първичните разходи на сектор „Държавно управление“ след i) приспадане на допълнителното въздействие върху бюджета на дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) с изключение на еднократните разходи и iii) разходите за циклична безработица, както и iv) разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, спрямо средносрочния (10-годишен) среден темп на растеж на потенциалния БВП, изразен като съотношение към номиналния БВП.

Комисията за застаряването на населението от 2024 г.[22] се предвижда свързаните със застаряването на населението разходи стабилно да се увеличават от 26,8 процентни пункта от БВП през 2022 г. до 31,9 процентни пункта от БВП през 2070 г. Увеличението с 5,1 процентни пункта от БВП до 2070 г. се дължи най-вече на разходите за пенсии и дългосрочни грижи. Предвижда се в периода 2022—2070 г. разходите за пенсии да нараснат с 3,5 процентни пункта от БВП в сравнение с 0,4 процентни пункта от БВП средно в ЕС. В плана за възстановяване и устойчивост на Белгия е включена пенсионна реформа, с която се цели справяне с това предизвикателство, както и постигане на други цели, като например подобряване на социалната устойчивост на системата, стимулиране на хората да продължават да бъдат активни на пазара на труда, след като изпълнят условията за ранно пенсиониране, и осигуряване на по-голямо сближаване между и в рамките на пенсионните системи. По отношение на дългосрочните грижи през 2022 г. публичните разходи за тази позиция възлизаха на 2,3 % от БВП (при средна стойност за ЕС от 1,7 %), което прави Белгия една от държавите в ЕС с най-високи разходи за дългосрочни грижи. Предвижда се до 2070 г. разходите за дългосрочни грижи да нараснат с 1,7 процентни пункта от БВП при средно нарастване за ЕС от 0,8 процентни пункта. В Белгия разходите за институционална грижа през 2022 г. възлизаха на 1,4 процентни пункта от БВП, което е значително над средните стойности за ЕС (0,8 процентни пункта от БВП). Наличните данни показват, че делът на възрастните хора, настанени ненужно или най-малкото преждевременно в дом за резидентна грижа, продължава да е висок, макар и да намалява през последните десет години. По-конкретно данните сочат, че в Брюксел и Валония се наблюдава висок дял на лицата, които живеят в домове за резидентна грижа, но не се нуждаят от грижи или се нуждаят от минимални такива. Федералните субекти са инициирали реформи с цел да се повиши разходната ефективност на начина, по който се използват различните места за полагане на грижи, по-специално като се избегне и забави ненужната или преждевременната институционализация. Необходимо е обаче работата по справянето с предизвикателството по отношение на фискалната устойчивост да напредва с по-бързи темпове.

(21) Белгия е сред държавите в ЕС с най-високи данъци и най-високи разходи. В общия размер на разходите са включени високият процент данъчнопризнати разходи и субсидиите за заплати. Освен това структурата на данъчната система и на социалните обезщетения в страната е такава, че създава финансови фактори, демотивиращи за работа, и води до нисък относителен дял на икономически активните лица в Белгия (76,1 % в сравнение с 80,0 % средно за ЕС през 2023 г. (за възрастовата група 20—64 години). Данъчната тежест върху труда (данък върху доходите на физическите лица и социалноосигурителни вноски) на лицата с ниски и средни доходи е сред най-високите в ЕС, докато приходите от данъци върху потреблението, включително данъци върху потреблението на енергия, са под средното равнище за ЕС. Що се отнася до вторите работещи членове на домакинствата, наличието на специфични данъчни характеристики, като

[22] Европейска комисия и Комитет за икономическа политика, Доклад за застаряването на населението — 2024 г., на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en

„брачния коефициент“[23], действат като силни фактори, възпиращи заетостта. Нещо повече социалните обезщетения са така структурирани, че обезсърчават хората да започват работа или да работят повече часове. Много социални обезщетения са свързани единствено със статута на получаващите ги и не са обвързани с условия за имуществено състояние, а това пречи на системата за социална сигурност да работи ефективно. Обезщетенията за безработица са неограничени във времето и при тях няма условия за имуществено състояние за дългосрочно безработните лица, което влошава ситуацията с вече съществуващите капани на безработицата. Изместването на данъчната тежест от труда към други облагаеми елементи и повишаването на ефективността на данъчната и социалноосигурителната система би спомогнало за повишаване на заетостта.

(22) На фона на необходимостта от структурна консолидация би трябвало намаляването на данъчната тежест върху труда да се финансира изцяло, включително като се намалят данъчнопризнатите разходи и постепенно се премахнат данъчните субсидии за изкопаеми горива. Сериозната данъчна тежест върху труда се компенсира от много субсидии за заплати, като в Белгия застъпено се ползват и данъчни облекчения. При извършения от Висшия съвет по финансите[24] анализ бе установено, че данъчнопризнатите разходи са скъпи за бюджета, водят до облагодетелстване на лицата с високи доходи и създават неефективност. Сред данъчнопризнатите разходи с най-голям дял от бюджета са схемата за служебни автомобили и освобождаването от данък при източника за научноизследователска и развойна работа и работа на смени. Субсидиите за заплати и други данъчнопризнати разходи също усложняват данъчната система, като допринасят за голямата регулаторна тежест и утежняват бизнес средата. Освен това данъчното подпомагане за научноизследователска и развойна работа не е насочено към дружествата с най-голям потенциал за растеж[25]. Някои особености на данъчната система също така изкривяват избора на инвестиции и крият риск да се стигне до свръхинвестиции в определени активи. Оценено е, че през 2021 г. в Белгия преките субсидии за изкопаеми горива възлизат на 12 милиарда евро (2,4 % от БВП), а непреките субсидии — на над 2,6 милиарда евро[26]. Преките субсидии за изкопаеми горива включват ниски акцизи за газ и мазут за отопление в сравнение с електроенергията. В съчетание с високите разходи за електроенергийната мрежа това създава големи разлики в цените на изкопаемите горива и електроенергията, което възпрепятства преминаването към по-екологични отоплителни системи[27]. Освен това продължаващото подпомагане във връзка с мазута за отопление и природния газ е в противоречие с ангажимента на Белгия за намаляване на емисиите на парникови газове и подобряване на качеството на въздуха. Данъците върху транспорта и таксите за

---

23 В Белгия се прилага система за споделяне на дохода („брачен коефициент“), която позволява част от професионалния доход на работещия партньор да се разпредели на неработещия партньор.

24 Висш съвет по финансите, 2020 г., *Намаляване на данъчната тежест за трудещите се и възможности за финансиране*.

25 Schoonackers, R., 2020 г., *Данъчни стимули за НИРД: Ефективни ли са?* Икономически преглед на Националната банка на Белгия.

26 Федерална публична служба по финансите, 2024 г., *Инвентаризация на федералните субсидии за изкопаеми горива*.

27 Федерална публична служба по здравеопазване и финанси, 2023 г., *Състояние на ценообразуването и данъчното облагане на въглеродните емисии и енергията в Белгия.*.

замърсяване не се използват в достатъчна степен (напр. интелигентна система за събиране на пътни такси се прилага само за тежкотоварни автомобили), а чрез тях биха могли да се съберат допълнителни приходи. В условията на нарастващо задръстване и нарастващо замърсяване на въздуха данъчнопризнатите разходи, като частично възстановяване на акцизите върху дизеловото гориво за професионални автомобилни превозвачи, са особено скъпи и вредни за околната среда.

(23) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок бързото и ефективно изпълнение на плана, включително главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Белгия чрез екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. От съществено значение за изпълнението на ангажиментите по плана до август 2026 г. е Белгия да ускори значително изпълнението на реформите и инвестициите като осигури ефективно управление. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(24) Като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Белгия се изисква да направи преглед на всяка програма до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г., както и на своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от ЕС, включено във всяка програма. Белгия постигна напредък в прилагането на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, но продължават да съществуват предизвикателства. В Белгия все още са налице големи вътрешнорегионални различия, що се отнася до икономическото и социалното развитие. Жизненоважно е да се ускори прилагането на политиката на сближаване. Договорените в програмите приоритети продължават да бъдат актуални. Особено съществено е бързо да се осъществят инвестициите, насочени към подпомагане насърчаването на научните изследвания, иновациите и преминаването към цифрова технология, както и тези, свързани с екологичния преход, адаптацията към изменението на климата и енергийната ефективност. Приоритетни остават подобряването на достъпа до пазара на труда и мерките за активизиране, най-вече по отношение на уязвимите групи, дълготрайно безработните лица и младежите. От основно значение е да продължи да се оказва подкрепа за обучение през целия живот, за да се повиши мобилността и гъвкавостта на работниците. Нещо повече, все още е необходимо да се насърчава активното приобщаване и пригодността за заетост на групите в неравностойно положение. Белгия също така би могла да се възползва от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“, за да подпомогне промишлената трансформация, като доразработи модерни цифрови технологии и услуги, кръгови и авангардни материали и като изгради

капацитет по отношение на устойчивата чиста енергия, устойчивите жилища и здравните иновации.

(25) Освен икономическите и социалните предизвикателства, които се преодоляват чрез плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Белгия е изправена пред още няколко предизвикателства, свързани с недостига на работна ръка и несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труд, интеграцията на групите в неравностойно положение на пазара на труда, резултатите и справедливостта на образователната система, учителската професия, както и с предизвикателствата, свързани с бизнес средата, регулаторната тежест и сложност, а също и с ограниченията в сектора на услугите. Преодоляването на тези предизвикателства би способствало за повишаване на уменията на работниците и образователните резултати на учениците, в резултат от което ще се повиши производителността на труда, а равнището на заетост ще се доближи до националната целева стойност от 80 % до 2030 г.

(26) Високият процент на свободните работни места говори за продължаващ недостиг на работа ръка, който е по-осезаем при техническите професии, нужни, за да се ускори екологичният преход. Продължава да буди опасение интегрирането на групите в неравностойно положение, включително хората с ниско образование, с мигрантски произход или с увреждания. Броят на завършилите, особено на жените, в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (STEM) остава нисък (16,4 на 1 000 жители на възраст 20—29 години при 21,9 за ЕС). Също така процентът на преход от безработица към заетост е под средната стойност за ЕС. Това предполага, че съществуват възможности за повишаване на ефективността на политиките за активизиране, по-специално като се повиши ефективността на публичните служби по заетостта и по-прецизно се насочват мерките за подпомагане на интегрирането на пазара на труда на групите в неравностойно положение и работниците в дългосрочен отпуск по болест. Повишаването на броя на завършилите в областта на STEM и привеждането на професионалното образование и обучение (ПОО) при техническите професии в съответствие с пазара на труда допълнително би спомогнало за преодоляване на недостига на работна ръка. Участието на възрастни в процеса по образование и обучение е слабо, най-вече сред по-нискоквалифицираните лица. Макар да са приложени мерки за повишаване на интереса към образованието и обучението на възрастни, като индивидуално право на 5 дни за обучение годишно и индивидуална сметка за обучение, е нужно време, за да се прояви въздействието им, като е необходимо тези мерки да се подложат на оценка.

(27) Въпреки големите публични разходи за образование образователните резултати са се понижили и продължават да са налице опасения във връзка с приобщаващия характер и справедливостта на системите за образование и обучение. Резултатите от Програмата на ОИСР за международно оценяване на учениците за 2022 г. сочат дългосрочно влошаване на показателите за четене, математика и науки при петнадесетгодишните (25 % не са се справили на очакваното ниво по математика, 25,3 % — по четене и 22,4 % — по науки). Докато през 2012 г. на Белгия се пада най-голям дял от учениците с отлични резултати по математика за ЕС (19,5 %), през следващите 10 години този показател бележи рязък спад (11,5 % през 2022 г., фламандскоезична общност: 15 %, френскоезична общност: 6,9 %, немскоезична общност: 6,4 %). Също така

спрямо 2018 г. е налице задълбочаване на разликата в постигането на незадоволителни резултати между учениците в равностойно положение и тези в неравностойно положение. Процентът на постигане на незадоволителни резултати при учениците в неравностойно положение се е повишил с 9,2 процентни пункта, като по математика достига 45,8 % (ЕС: 48 %, фламандскоезична общност: 41,4 %, френскоезична общност: 51,1 %, немскоезична общност: 35,6 %). Повишаването на нивото на владеене на основни умения от всички ученици е от решаващо значение за насърчаване на участието на пазара на труда, включително на групите в неравностойно положение. Ако учителската професия бъде направена по-привлекателна, по-специално като се осигури стабилност на работното място и непрекъснато обучение, съобразено с променящите се потребности, това ще помогне за намаляване на нарастващия недостиг на квалифицирани учители, който създава риск от допълнително увеличаване на образователните неравенства[28].

(28) Бизнес средата в Белгия е влошена заради голяма регулаторна тежест и висока степен на сложност. Предприятията са изправени пред много административни пречки, най-вече що се отнася до данъците и трудовото право. В Белгия разходите, които се налага да правят МСП, за да спазят изискванията на трудовата и данъчната система, са сравнително високи, най-вече за дружества, които трябва да се съобразяват с много регионални системи. Освен това Белгия е сред държавите в ЕС с най-слаба динамика на бизнеса. Въпреки неотдавнашното увеличение, делът на новосъздадените предприятия остава нисък, особено при дружествата с работници. Делът на бързо развиващите се дружества в Белгия е значително под средните стойности за ЕС. Възможно е наличието на много търговски ограничения в сектора на услугите да допринася за отслабване на динамиката на бизнеса. Трябва да се обърне внимание и на премахването на ограниченията при регулираните професии.

(29) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, през 2024 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят препоръката относно икономическата политика на еврозоната. За Белгия препоръки 1, 2, 3 и 4 спомагат за изпълнението на първата, втората, третата и четвъртата препоръка за еврозоната.

ПРЕПОРЪЧВА на Белгия да предприеме през 2024 и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. Да ограничи, в съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж, нарастването на нетните разходи[29] през 2025 г. до равнище, при което консолидираният държавен дълг следва правдоподобно низходяща траектория в средносрочен план, а дефицитът по консолидирания държавен бюджет

[28] Европейска комисия, 2023 г., *Обзор на образованието и обучението: Белгия*.

[29] Съгласно член 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на разходите за лихви, дискреционните мерки по отношение на приходите, разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и еднократните и други временни мерки.

намалява до заложената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Да се справи с очакваното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, включително като повиши разходната ефективност на системата за дългосрочни грижи. Да проведе реформи в данъчната и социалноосигурителната система с цел да се повишат стимулите за заетост, като измести данъчната тежест от труда и като направи преглед на структурата на социалните обезщетения. Да финансира намаляването на данъчната тежест върху труда, включително като намали данъчните разходи. По-конкретно да предприеме мерки по постепенно премахване на субсидиите за изкопаеми горива, включително като измести акцизите от електроенергията към изкопаемите горива.

2. Да ускори значително изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като гарантира осъществяването на реформите и инвестициите до август 2026 г., чрез осигуряване на ефективно управление. Да ускори изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване. В контекста на междинния си преглед да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети, като същевременно вземе предвид възможностите, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“ за подобряване на конкурентоспособността.

3. Да преодолее недостига на работна ръка и несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труда, включително що се отнася до екологичния преход, и да засили политиките за активизиране с цел още по-голямо интегриране на пазара на труда на групите в неравностойно положение Да повиши резултатите и да увеличи справедливостта на системите за образование и обучение и да продължи реформите за укрепване на учителската професия.

4. Да подобри бизнес средата и динамиката на бизнеса, като намали регулаторната тежест и сложност и като облекчи ограниченията в сектора на услугите.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател